

České klenoty UNESCO

Jozef Petro
Lukáš Petro

2. AKTUALIZOVANÉ VYDÁNÍ

 C PRESS

České klenoty UNESCO

2. aktualizované vydání

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na
www.cpress.cz
www.albatrosmedia.cz

Lukáš a Jozef Petro
České klenoty UNESCO – e-kniha
Copyright © Albatros Media a. s., 2023

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS **MEDIA**

České klenoty

UNESCO

2. aktualizované vydání

Photos of cover © Vladimka production/Shutterstock.com; © Boris Stroujko/Shutterstock.com; © Veronika Galkina/Shutterstock.com;
© Artur Bogacki/Shutterstock.com

Photos © Anrephoto/Shutterstock.com (str. 8); © lulu and isabelle/Shutterstock.com (str. 8); © josefkubes/Shutterstock.com (str. 8);
© andriano.cz/Shutterstock.com (str. 9); © Anrephoto/Shutterstock.com (str. 10); © lulu and isabelle/Shutterstock.com (str. 11); © lulu and
isabelle/Shutterstock.com (str. 12); © Anrephoto/Shutterstock.com (str. 12); © josefkubes/Shutterstock.com (str. 13); © Wirestock
Creators/Shutterstock.com (str. 14); © Veronika Galkina/Shutterstock.com (str. 15); © andriano.cz/Shutterstock.com (str. 16); © Ilyshyev
Dmitry/Shutterstock.com (str. 17); © Sam DCruz/Shutterstock.com (str. 17); © Philip Bird LRPS CPAGB/Shutterstock.com (str. 18);
© Jutaporn Chongcharoenisri/Shutterstock.com (str. 18); © Jutaporn Chongcharoenisri/Shutterstock.com (str. 18); © Botond
Horvath/Shutterstock.com (str. 19); © Beneda Miroslav/Shutterstock.com (str. 20); © Travel Faery/Shutterstock.com (str. 22); © Natalia
Budińska/Shutterstock.com (str. 23); © Francesco Cantone/Shutterstock.com (str. 23); © Veronika Galkina/Shutterstock.com (str. 23);
© Krzysztof Słusarczyk/Shutterstock.com (str. 24); © Tereza Tothova/Shutterstock.com (str. 24); © bango/Shutterstock.com (str. 25);
© CCat82/Shutterstock.com (str. 26); © Ventura/Shutterstock.com (str. 27); © Premysl/Shutterstock.com (str. 27); © Pecold/Shutterstock.com
(str. 27); © graphia/Shutterstock.com (str. 28); © Pecold/Shutterstock.com (str. 29); © Richard Semik/Shutterstock.com (str. 30);
© Pety/Shutterstock.com (str. 31); © Chodimeafotime/Shutterstock.com (str. 32); © scimmery/Shutterstock.com (str. 33); © Karel
Simek/Shutterstock.com (str. 34); © wciagr/Shutterstock.com (str. 34); © Boris Stroujko/Shutterstock.com (str. 35); © Jiri
Vanicek/Shutterstock.com (str. 36); © Irina Burmistrova/Shutterstock.com (str. 37); © Richard Semik/Shutterstock.com (str. 38); © Jiri
Vanicek/Shutterstock.com (str. 39); © Pavel Kosek/Shutterstock.com (str. 39); © casa.da.photo/Shutterstock.com (str. 40);
© Kletr/Shutterstock.com (str. 40); © Rados/Shutterstock.com (str. 41); © DaCek/Shutterstock.com (str. 42); © Pecold/Shutterstock.com (str.
43); © Z.Stoklasa/Shutterstock.com (str. 44); © Pecold/Shutterstock.com (str. 45); © balounm/Shutterstock.com (str. 46);
© Viliam.M/Shutterstock.com (str. 47); © trabantos/Shutterstock.com (str. 48); © Opavak/Shutterstock.com (str. 49); © Hana
Stepanikova/Shutterstock.com (str. 50); © DanielaHrdova/Shutterstock.com (str. 51); © Stavrida/Shutterstock.com (str. 51); © Sofia
Kora/Shutterstock.com (str. 51); © Peteri/Shutterstock.com (str. 52); © Pavel Kosek/Shutterstock.com (str. 53); © Richard Semik/Shutterstock.
com (str. 54); © Dzajida/Shutterstock.com (str. 54); © Pavel Kosek/Shutterstock.com (str. 55); © Peteri/Shutterstock.com (str. 56); © Zdenek
Matyas Photography/Shutterstock.com (str. 57); © Filip Rejman/Shutterstock.com (str. 59); © Alex Poison/Shutterstock.com (str. 59); © Fabio
mazzarotto/Shutterstock.com (str. 60); © zombi/Shutterstock.com (str. 60); © Veronika Galkina/Shutterstock.com (str. 61); © Josef
Hanus/Shutterstock.com (str. 61); © graphia/Shutterstock.com (str. 61); © Shevchenko Andrey/Shutterstock.com (str. 62);
© Walencienne/Shutterstock.com (str. 62); © Mikhail Markovskiy/Shutterstock.com (str. 62); © Buffy1982/Shutterstock.com (str. 62);
© BESTWEB/Shutterstock.com (str. 64); © Bert1123/Shutterstock.com (str. 65); © Pecold/Shutterstock.com (str. 66); © Zdenek Matyas
Photography/Shutterstock.com (str. 66); © Kayo/Shutterstock.com (str. 67); © Milkovasa/Shutterstock.com (str. 68); © emka74/Shutterstock
com (str. 68); © Voga/Shutterstock.com (str. 69); © sangriana/Shutterstock.com (str. 69); © Pecold/Shutterstock.com (str. 69);
© Rebius/Shutterstock.com (str. 70); © zedspider/Shutterstock.com (str. 70); © Jan Pasler/Shutterstock.com (str. 71); © Milan
Gonda/Shutterstock.com (str. 73); © Karel Gallas/Shutterstock.com (str. 73); © Pecold/Shutterstock.com (str. 74); © Michaela
Jilkova/Shutterstock.com (str. 74); © rudnitskaya_anna/Shutterstock.com (str. 75); © Michal Durinik/Shutterstock.com (str. 75);
© Louiza/Shutterstock.com (str. 76); © Pecold/Shutterstock.com (str. 77); © Karel Gallas/Shutterstock.com (str. 78); © M.Fuksa/Shutterstock.
com (str. 78); © Artur Bogacki/Shutterstock.com (str. 79); © Luciano Mortula - LGM/Shutterstock.com (str. 80); © Efired/Shutterstock.com (str.
81); © Delpixel/Shutterstock.com (str. 81); © islavicek/Shutterstock.com (str. 82); © Adisa/Shutterstock.com (str. 82); © Sergey
Kohl/Shutterstock.com (str. 83); © Heracles Kritikos/Shutterstock.com (str. 83); © francico0/Shutterstock.com (str. 84); © Vladimir
Mucibabic/Shutterstock.com (str. 84); © Premysl/Shutterstock.com (str. 84); © Layue/Shutterstock.com (str. 85); © Igor Guiro/Shutterstock.com
(str. 85); © Shanti Hesse/Shutterstock.com (str. 86); © Sergej Razvodovskij/Shutterstock.com (str. 86); © V.E/Shutterstock.com (str. 87);
© RAW-films/Shutterstock.com (str. 87); © Dzielwul/Shutterstock.com (str. 88); © Dietmar Rauscher/Shutterstock.com (str. 89);
© photohunter2015/Shutterstock.com (str. 89); © Vlas Telino studio/Shutterstock.com (str. 89); © steve estvanik/Shutterstock.com (str. 90);
© Bojan Pavlukovic/Shutterstock.com (str. 90); © RTeo/Shutterstock.com (str. 91); © honzik7/Shutterstock.com (str. 91); © Dmitry
Rogachev/Shutterstock.com (str. 92); © NaughtyNut/Shutterstock.com (str. 92); © Sergey Dzyuba/Shutterstock.com (str. 92); © Angyalosi
Beata/Shutterstock.com (str. 93); © Botond Horvath/Shutterstock.com (str. 94); © Sergej Razvodovskij/Shutterstock.com (str. 94); © Photo
Oz/Shutterstock.com (str. 94); © Julia Kuznetsova/Shutterstock.com (str. 95); © jorisvo/Shutterstock.com (str. 96); © Vlas Telino
studio/Shutterstock.com (str. 96); © Sanga Park/Shutterstock.com (str. 96); © marketa1982/Shutterstock.com (str. 97); © DaLiu/Shutterstock.
com (str. 98); © francico0/Shutterstock.com (str. 98); © PhotoFires/Shutterstock.com (str. 98); © kook03/Shutterstock.com (str. 99);
© Yulia.B/Shutterstock.com (str. 99); © steve estvanik/Shutterstock.com (str. 99); © Vitaly Titov/Shutterstock.com (str. 100); © Michal
Ciganek/Shutterstock.com (str. 101); © Anrephoto/Shutterstock.com (str. 102); © Michaela Jilkova/Shutterstock.com (str. 103);
© PeterVrabel/Shutterstock.com (str. 103); © Lionessa/Shutterstock.com (str. 104); © Petr F. Marek/Shutterstock.com (str. 104); © Michaela
Jilkova/Shutterstock.com (str. 105); © Olaf Ludwig/Shutterstock.com (str. 106); © Michaela Jilkova/Shutterstock.com (str. 107); © Richard
Semik/Shutterstock.com (str. 107); © Daniel Prudek/Shutterstock.com (str. 108); © Daniel Prudek/Shutterstock.com (str. 108); © Karel
Gallas/Shutterstock.com (str. 108); © DaLiu/Shutterstock.com (str. 109); © Jarno Holappa/Shutterstock.com (str. 111); © Daniel
Prudek/Shutterstock.com (str. 111); © Michaela Jilkova/Shutterstock.com (str. 112); © Tomas Fabian/Shutterstock.com (str. 112); © Rudolf_
Prchlik/Shutterstock.com (str. 113); © DaLiu/Shutterstock.com (str. 113); © Tomas Pecold/Shutterstock.com (str. 114); © rudnitskaya_
anna/Shutterstock.com (str. 115); © Tomas Pecold/Shutterstock.com (str. 116); © Tomas Pecold/Shutterstock.com (str. 117); © annie_
zhak/Shutterstock.com (str. 117); © Dziurek/Shutterstock.com (str. 118); © Ma. Amanda A.S.Gana/Shutterstock.com (str. 119);
© Krysek/Shutterstock.com (str. 119); © Vladimir Wrangel/Shutterstock.com (str. 120); © Vladimir Wrangel/Shutterstock.com (str. 120);
© SkywalkerSK/Shutterstock.com (str. 121); © rudnitskaya_anna/Shutterstock.com (str. 123); © rudnitskaya_anna/Shutterstock.com (str. 124);
© rudnitskaya_anna/Shutterstock.com (str. 124); © sebikus/Shutterstock.com (str. 125); © sebikus/Shutterstock.com (str. 126); © Nadezda
Murmakova/Shutterstock.com (str. 128); © Krasula/Shutterstock.com (str. 129); © MaPaSa/Shutterstock.com (str. 129); © Richard
Semik/Shutterstock.com (str. 130); © DaLiu/Shutterstock.com (str. 132); © CEll/Shutterstock.com (str. 133); © frufu98/Shutterstock.com
(str. 133); © Czech Made Photo/Shutterstock.com (str. 134); © CCat82/Shutterstock.com (str. 135); © Hamik/Shutterstock.com (str. 135);
© zedspider/Shutterstock.com (str. 136); © frufu98/Shutterstock.com (str. 138); © Photo Nature Travel/Shutterstock.com (str. 139);
© BearFotos/Shutterstock.com (str. 139); © DaLiu/Shutterstock.com (str. 140); © Lipskiy/Shutterstock.com (str. 141); © Egeris/Shutterstock.com
(str. 141); © Richard Semik/Shutterstock.com (str. 142); © Vladislav T. Jirousek/Shutterstock.com (str. 143); © Frank11/Shutterstock.com
(str. 143); © Eva Pruchova/Shutterstock.com (str. 144); © Vladislav T. Jirousek/Shutterstock.com (str. 144); © Jody/Shutterstock.com (str. 144);
© Vladislav T. Jirousek/Shutterstock.com (str. 144); © Peteri/Shutterstock.com (str. 145); © Stuart Litoff/Shutterstock.com (str. 145);
© Michaela Jilkova/Shutterstock.com (str. 145); © patrik-polasek/Shutterstock.com (str. 146); © ZRzyner/Shutterstock.com (str. 147);
© ZRzyner/Shutterstock.com (str. 148); © ZRzyner/Shutterstock.com (str. 148); © Kojin/Shutterstock.com (str. 149); © Ventura/Shutterstock.
com (str. 150); © Mino Surkala/Shutterstock.com (str. 150); © Ventura/Shutterstock.com (str. 151); © Meryll/Shutterstock.com (str. 151);
© Kojin/Shutterstock.com (str. 152); © Pecold/Shutterstock.com (str. 153); © Jirka Parik/Shutterstock.com (str. 155); © Pecold/Shutterstock.com
(str. 156); © Velishchuk Yevhen/Shutterstock.com (str. 157); © Paveljiranek/Shutterstock.com (str. 157); © Pecold/Shutterstock.com (str.
157); © mareksaroch/Shutterstock.com (str. 158); © Michaela Jilkova/Shutterstock.com (str. 159); © Pecold/Shutterstock.com (str. 159);
© Herbert Wraczlavski/Shutterstock.com (str. 159); © CEll/Shutterstock.com (str. 160); © josefkubes/Shutterstock.com (str. 161);
© islavicek/Shutterstock.com (str. 161); © Mikhail Markovskiy/Shutterstock.com (str. 161); © Jaromir Chalabala/Shutterstock.com (str. 162);
© Jaromir Chalabala/Shutterstock.com (str. 163); © Michaela Jilkova/Shutterstock.com (str. 164); © Richard Semik/Shutterstock.com (str.
165); © fotografs/Shutterstock.com (str. 166); © mark stephens photography/Shutterstock.com (str. 167); © Josef Hanus/Shutterstock.com
(str. 167); © Michaela Jilkova/Shutterstock.com (str. 168); © Zdenek Matyas Photography/Shutterstock.com (str. 169); © Pecold/Shutterstock.com
(str. 169); © Zdenek Matyas Photography/Shutterstock.com (str. 170); © Peteri/Shutterstock.com (str. 171); © Kristyna
Mladkova/Shutterstock.com (str. 171); © Peteri/Shutterstock.com (str. 171); © Pecold/Shutterstock.com (str. 172); © Pecold/Shutterstock.com
(str. 173); © Vaclav Mach/Shutterstock.com (str. 174); © Vaclav Mach/Shutterstock.com (str. 175); © Ivo Zaludek/Shutterstock.com (str. 176);

České klenoty UNESCO

Jozef Petro   Lukáš Petro

2. aktualizované vydání

Obsah

Památky na Seznamu světového kulturního a přírodního dědictví UNESCO..... 8

vila Tugendhat	10
Český Krumlov – historické centrum města	15
Holašovice – areál vesnice	25
Jizerskohorské bučiny - Původní bukové lesy Karpat a dalších oblastí Evropy	31
Karlovy Vary, Mariánské a Františkovy Lázně - Slavná lázeňská města Evropy	35
Kladruby nad Labem – Národní hřebčín	42
Kroměříž – Arcibiskupský zámek a zahrady	46
Krušnohoří – Hornická krajina Erzgebirge	52
Kutná Hora - historické jádro s chrámem a katedrálou	57
Lednice - Lednicko-valtický areál	64
Litomyšl – zámek a zámecký areál	71
Olomouc – sloup Nejsvětější Trojice	76
Praha – historické centrum města	79
Telč – historické centrum města	101
Třebíč – bazilika sv. Prokopa a židovská čtvrť	105
Žďár nad Sázavou – poutní kostel sv. Jana Nepomuckého na Zelené hoře	109

Památky na Seznamu nehmotného kulturního dědictví lidstva 114

Jízda králů	116
Loutkářství	118
Masopust	120
Modrotisk	121
Ruční výroba vánočních ozdob z foukaných skleněných perel	123
Slovácký verbuňk	125
Sokolnictví	128
Vorařství „Timber rafting“	130

Památky na předběžném seznamu kulturního a přírodního dědictví UNESCO..... 132

Český ráj – skalní města Českého ráje	134
Karlštejn – hrad	140
Kuks – Braunův Betlém a skalní sochařský areál	142
Liberec – televizní vysílač a hotel na Ještědu	146
Luhačovice – lázně	149
Mikulčice – slovanské hradiště a kostel sv. Margity Antiochijské	152
Ostrava – průmyslové areály	155
Praha – historické centrum: rozšíření stávající památky	158
Praha – nadčasová a humanistická architektura Jože Plečnika	160
Praha-Bubeneč – Stará čistírna odpadních vod	162
Slavonice – renesanční domy	164
Terezín – terezínská pevnost	166
Třeboň – rybniční soustava Třeboňské pánve	168
Velké Losiny – ruční papírna	172
Žatec – město chmele	174

Úvodní slovo

UNESCO, Organizace spojených národů pro vzdělávání, vědu a kulturu, od roku 1972 uděluje titul světového dědictví místům, která mají výjimečnou hodnotu pro celosvětové dědictví lidstva. Kritéria pro zápis památek na Seznam světového dědictví jsou rozdělena na dvě kategorie, a to na kulturní a přírodní dědictví. Každá kategorie má svá specifická kritéria.

Tento prestižní titul se uděluje památkám, které představují celosvětově mimořádnou hodnotu z hlediska historie, architektury, přírodního bohatství či kulturního významu.

Česká republika se může pyšnit hned několika takovými památkami, které se mohou právem řadit mezi nejvzácnější a nejkrásnější na světě. Tyto památky představují skvosty naší země a jsou svědectvím bohaté historie, uměleckého dědictví a přírodních krás, které nás obklopují. Zápis na seznam UNESCO zároveň zaručuje dané oblasti větší pozornost turistů a rozvoj turistiky. Tato kniha vám v ucelené podobě představí nejvýznamnější památky, které Česká republika může návštěvníkům, ale i „domorodcům“ nabídnout.

Mezi naše nejznámější památky patří samozřejmě historické centrum Prahy, která je považována za jedno z nejkrásnějších středoevropských měst. Zaměříme se ale i na historické město Český Krumlov, které nás okouzlí svou romantikou a jedinečnou středověkou architekturou. Projdeme se po úbočích Lednicko-valtického areálu, který je svědkem bohatého dědictví aristokracie a vinařství. Ponoříme se do tajů dávných hornických tradic v Kutné Hoře a budeme obdivovat zdejší unikátní gotický chrám svaté Barbory a kostnici v Sedlci. Nezapomeneme ale ani na naše slavné lázně, Národní hřebčín v Kladrubech nebo Jizerskohorské bučiny, které byly zapsány na seznam v posledních třech letech. To je jen malý výčet toho, co nás čeká. Tato místa nám připomínají minulé slávy a mají zásadní kulturní a historický význam. V knize se společně podíváme i na památky na Seznamu nehmotného kulturního dědictví lidstva, kde je nově zařazen například modrotisk, vorařství nebo foukané vánoční ozdoby.

Tato kniha vás provede rozmanitými epochami a umožní vám nahlédnout do hloubky naší historie. Každá stránka je plná fascinujících příběhů, které se skrývají za těmito památkami.

V současnosti je na seznamu zapsáno 16 našich kulturních památek, 8 památek z nehmotného kulturního dědictví lidstva a 14 památek je na předběžném seznamu a čekají na svou šanci. Přidání památky na tento prestižní seznam ale není jednoduchou záležitostí a každá památka, která se chce dostat na Seznam kulturního a přírodního dědictví UNESCO, musí být předem zapsaná na předběžném seznamu a projít důkladným hodnocením odborníků UNESCO.

Příjemné a inspirativní čtení.

Lukáš a Jozef Petro

**Památky na Seznamu
světového kulturního
a přírodního dědictví
UNESCO**

Brno

vila Tugendhat

Pohled na Tugendhat ze zahrady

Důvod zapsání: Rodinný dům Tugendhatových je pionýrským dílem modernistické architektury, při jehož výstavbě Mies van der Rohe uplatnil koncept a materiály (ocel a tabulové sklo), které v rezidenční architektuře této doby nebyly obvyklé. Základní myšlenkou jeho konceptu vily byl dům s obrovským otevřeným prostorem s minimálním počtem příček a zdí postavený z ocele a tabulového skla.

Rok zapsání: 2001

Poloha: N 49°12'25.8" E 16°36'57.8", Brno

Otevírací doba: Otevřeno denně kromě pondělí od 10 do 18 hodin. Do interiéru je vstup možný pouze s předem zakoupenou vstupenkou.

Vstupné: v závislosti na zvoleném okruhu 350 a 400 Kč, je možné zakoupit i snížené vstupné nebo rodinné lístky, vstup do zahrad včetně výstav v technickém podlaží vily je zdarma. V letních měsících jsou vstupenky obvykle vyprodané na několik týdnů dopředu; vstupenky lze zakoupit také na internetu.

Web: www.tugendhat.eu

vila Tugendhat

Jen málo soukromých domů je zapsáno na Seznam kulturního a přírodního dědictví UNESCO. Jedním z nich je brněnská vila Tugendhat, navržená německým architektem Ludwigem Miesem van der Rohe. V roce 2001 byla Vila Tugendhat zapsána na Seznam světového dědictví UNESCO jako jedna z nejvýznamnějších staveb moderní architektury 20. století a je považována za symbol funkcionalismu a evropského architektonického dědictví.

Vila je ojedinělým příkladem moderního architektonického stylu, který se v Evropě vyvinul ve 20. letech 20. století a byl pojmenován funkcionalismus. Architektonická hodnota vily spočívá především v inovativním použití moderních prostorových a estetických konceptů, k nimž patří např. zcela novátorské použití ocelové kostry jako skeletu pro rodinný dům spolu s betonem a sklem. Velká skleněná okna vizuálně propojila interiér vily s velkou okolní zahradou, tak jak je to běžné v japonské architektuře. Jediněčný je také interiér vily, navržený včetně nábytku architektem Ludwigem Miesem van der Rohe.

Vila je charakteristická svými čistými liniemi, otevřenými prostory a použitím moderních materiálů, jako jsou sklo, ocel a mramor. Interiér vily je velmi prostorný a světlý, s velkými prosklenými stěnami, které propojují vnitřní část domu s venkovním prostředím.

Vila Tugendhat je významná i svými technickými inovacemi, jako jsou například skryté topení a klimatizace, podlahové vytápění nebo centrální ovládání žaluzií. V současné době je vila v majetku statutárního města Brno a slouží jako muzeum.

Vila byla postavena ve 30. letech 20. století na zakázku bohatého brněnského podnikatele Fritze Tugendhata a jeho manželky Grety. Mies van der Rohe, který je spolu s francouzským architektem Le Corbusierem, Němcem Walterem Gropiem a Američanem Frankem Lloyd Wrightem považován za zakladatele moderní architektury, navrhl nejenom samotnou budovu, ale také nábytek.

K prvnímu kontaktu Tugendhatových s architektem, který byl kromě jiného posledním ředitelem Bauhausu, německé školy architektury a umění, došlo v roce 1928. Rok nato se začalo s výstavbou domu, do kterého se rodina mohla nastěhovat v prosinci roku 1930.

Vila Tugendhat se nachází v brněnské čtvrti Černá Pole a stojí na pozemku o rozloze přibližně 7 350 m². Samotná vila se rozkládá na ploše asi 1 200 m², zbytek pozemku tvoří zahrada. Třípatrová vila byla postavená ve svahu, v horní části velké zahrady. Při pohledu z ulice nic nenapovídá, že se jedná o obrovskou stavbu, protože z tohoto místa je vidět pouze nejvyšší, tedy třetí patro. V tomto patře se nacházel vchod do vily se vstupní halou, dva pokoje rodičů s koupelnou a WC, dva pokoje pro děti s koupelnou a WC, pokoj pro vychovatelku, toaleta a malá terasa pro děti. Odděleně od soukromé části majitelů se nacházel byt správce (šoféra) spojený s garáží.

Vstupní hala vily Tugendhat

České klenoty UNESCO

Z horního patra se po schodech dostanete do druhého patra s obrovským obývacím pokojem, zimní zahradou a terasou. Vzhledem k ploše 280 m² bude lépe místo slova obývací pokoj používat výraz obývací prostor.

V tomto patře se kromě obývacího prostoru nacházela také promítací místnost, kuchyně, místnost pro přípravu jídel, místnost pro skladování potravin, pokoj pro kuchařku a pokoj pro pokojské. Kromě obývacího prostoru, jehož součástí byla také zimní zahrada, se nachází ve druhém patře i terasa, která je schodištěm propojená se zahradou. Celý obývací prostor mohl být rozdělen do několika funkčních zón, a to pomocí onyxové stěny, půlkruhové stěny z ebenu a hedvábných závěsů. Hlavní funkční zónou byla jídelna, která byla od ostatního prostoru oddělená již zmíněnou půlkruhovou ebenovou stěnou. Jídelna se nacházela v přední části pokoje u oken nedaleko terasy a navazovala na ni přípravna jídel a kuchyně. Vedle jídelního koutu bylo u okna místo pro posezení s onyxovou stěnou v pozadí.

Zóna za onyxovou stěnou sloužila jako hudební „salonek“. Vedle byla knihovna a na ni navazovala zimní zahrada s okny s velkoplošnými skly. Ta tvořila celou čelní

fasádu a jednu boční stranu. Architekt tím dosáhl propojení vnitřního prostoru se zahradou.

Pocitu propojení vnitřního prostoru se zahradou napomohly velkoplošná skla

Vizuálně byl obývací prostor propojen se zahradou sedmi velkými okny o rozloze 5 × 3,5 metru, která tvořila fasádu budovy. Dvě z těchto oken se dala celá zasouvat do podlahy. Fyzicky byl obývací prostor propojen se zahradou terasou se schodištěm.

V nejnižším, tedy prvním patře se nacházelo technické zázemí: kotelna, místnost pro skladování uhlí, sklep, sklad ovoce, prádelna, sušárna, žehlárna, strojovna spouštěcích oken, místnost pro ohřev, ochlazování a vlhčení vzduchu, fotografická laboratoř a několik dalších menších místností. Při projektování bylo pamatováno i na takové maličkosti, jako je např. molová komora sloužící k uchovávání kožichů.

Ze stavebního hlediska je budova pozoruhodná tím, že hlavním nosným prvkem domu nejsou zdi, jak je to obvyklé, ale ocelová skeletová konstrukce, která umožnila navrhnout dům s jedním velkým otevřeným prostorem. To je patrné zejména ve druhém patře, které slouží jako otevřený obývací prostor. Skeletová konstrukce byla

Obývací prostor

v případě brněnské vily použitá při stavbě rodinného domu podle odborníků zřejmě poprvé. Dalším originálním technickým prvkem, který byl na svou dobu přímo revoluční, byl systém větrání, ochlazování a ohřívání vzduchu. Tedy to, co my dnes nazýváme systémem řízeného větrání. Třešničkou na dortu bylo zabezpečovací zařízení u vchodu do domu.

Jedinečnost vily rodiny Tugendhatových spočívá kromě originálního návrhu, technických postupů a materiálů, které se v té době při výstavbě rodinných domů nepoužívaly, zejména v návrhu a originálním ztvárnění obývacího prostoru.

Vila Tugendhat se dostala také do literatury a je hlavní „hrdinkou“ románu *Skleněný pokoj*, který napsal anglický spisovatel Simon Mawer. Zmínka o vile, respektive nábytku z ní, se objevuje také v románu *Utz* anglického romanopisce a autora cestopisů Bruce Chatwina, jehož děj se odehrává v Praze.

Prohlídka vily

V poslední době prošla vila Tugendhat významnou rekonstrukcí, která trvala od roku 2010 do roku 2012 a byla provedena v souladu s původním designem stavby. Během rekonstrukce byly opraveny poškozené materiály, například mramorové obklady, byla obnovena původní barva na stěnách a vyměněny elektrické a vodovodní instalace.

Rekonstrukce také zahrnovala doplnění některých chybějících částí původní výbavy, jako jsou nábytek a osvětlení, které byly vytvořeny na základě původních návrhů. Po rekonstrukci byla vila Tugendhat opět otevřena pro veřejnost a je nyní jednou z nejvýznamnějších turistických atrakcí v Brně.

Prohlídka vily je skvělou příležitostí pro ty, kteří mají zájem o moderní architekturu a historii, a kteří chtějí vidět jednu z nejvýznamnějších staveb 20. století.

Pohled na vilu ze zahrady

Prohlídku si raději předem rezervujte a lístky zakupte na internetu, protože počet lidí, kteří mohou být najednou v budově, je omezený.

Během prohlídky budete mít možnost vidět původní interiéry vily, včetně obývacího pokoje, jídelny, ložnic a dalších prostor. Průvodci vás provedou historií stavby a poskytnou vám podrobné informace o designu a architektuře vily, stejně jako o jejích původních majitelích a jejich životě. Prohlídky jsou k dispozici během celého roku, s výjimkou některých svátků. Vybrat si můžete z několika prohlídkových okruhů, mimo základního a rozšířeného okruhu je možné také zakoupit prohlídku vily zvenku či zdarma navštívit místní zahradu. Vilu mohou navštívit i školní skupiny a dohodnout si jeden z místních edukačních programů.

Ludwig Mies van der Rohe

Známý německý architekt se narodil v roce 1886 ve městě Cáchy jako Maria Ludwig Michael Mies. Druhou část svého příjmení van der Rohe začal používat, když se přestěhoval do Berlína a začal se živit jako architekt. Rohe bylo dívčí jméno jeho matky a slova „van der“ jsou holandského původu a jsou obdobou německého predikátu „von“, který je určen pouze příslušníkům šlechtického původu. Živit se začal jako kreslič návrhů ornamentů na fasády, pracoval také v dílně svého otce, pak se věnoval vnitřnímu designu a nakonec architektuře. I když tento obor nevystudoval, úspěch se dostavil hned v profesních začátcích. Již od počátku ve svých návrzích dával přednost čistým a jednoduchým formám, volnému prostoru a tlumeným barvám. Tento koncept

architektury byl v přímém protikladu k „přeplácánosti“ fasád rostlinnými a jinými figurativními motivy, které byly typické pro počátek 20. století.

Po několika stavbách pro berlínskou smetánku dostal zakázku na návrh německého pavilonu pro Světovou výstavu v roce 1929 v Barceloně a současně zakázku na soukromou vilu v Brně. Těmito dvěma stavbami si vybudoval jméno jako neortodoxní modernistický architekt. Protože stavba pavilonu v Barceloně byla dočasného charakteru (Barcelonský pavilon, který tam stojí dnes, je replikou z roku 1986), je vila Tugendhat Miesovým prvním trvalým dílem, kterým na sebe upozornil odbornou veřejnost.

Třicátá léta v Německu byla obdobím nástupu nacismu a nacisté měli jinou představu o architektuře než Mies van der Rohe. Zcela opačná situace byla v USA, kde se začala prosazovat moderní architektura zcela v duchu jeho představ. Proto se v roce 1938 definitivně přestěhoval do USA, kde působil nejenom jako architekt, ale také jako vysokoškolský pedagog. K jeho nejznámějším budovám v USA patří obytné domy na třídě Lake Shore Drive v Chicagu (1951), soukromé víkendové sídlo Farnsworth House (1951) a kancelářský komplex Seagram Building v New Yorku (1958). Tento mrakodrap v New Yorku je dalším příkladem Miesovy filozofie „less is more“. Je to jeden z nejvýznamnějších mrakodrapů v historii modernistické architektury a stal se vzorem pro mnoho dalších budov. Mies van der Rohe zemřel v roce 1969 v Chicagu.

Replika Barcelonského pavilonu ze Světové výstavy v roce 1929

Český Krumlov historické centrum města

Český Krumlov patří k nejnavštěvovanějším místům v jižních Čechách

Důvod zapsání: Český Krumlov se na listinu kulturního dědictví dostal jako jedinečný příklad malého středověkého města, které si vzhledem k mírovému vývoji v průběhu posledních 500 let zachovalo svou původní zástavbu, dokumentující vývoj města od doby gotické přes dobu renesance až po baroko. Meandrovitě tekoucí Vltava, strmé kamenné svahy pod zámekem a zahrady v bezprostředním okolí představují vizuálně jedinečný příklad integrace městské aglomerace, zámku a okolní přírody do jediného celku.

Rok zapsání: 1992

Poloha: N 48°49'0 E 14°19'0, Jihočeský kraj

Nejbližší větší město: České Budějovice (20 km severně)

Doprava: z Českých Budějovic po silnici I. třídy číslo 3

Otevírací doba: V sezoně je zámek otevřený obvykle od 9 do 17 hod., mimo sezonu se zavírá o hodinu dříve. V pondělí je běžně zavřeno, ale některé památky jsou otevřené. O některých svátcích jsou v pondělí otevřené všechny památky.

Vstupné: od 50 do 280 Kč, v závislosti na památce, je možné zakoupit i snížené vstupné nebo rodinné lístky. Zámecká zahrada je volně přístupná zdarma. Vstupenky je možné zakoupit také na internetu.

Web: www.ckrumlov.info,
www.zamek-ceskykrumlov.cz,
www.otacivehlediste.cz,
www.slavnostipetilisteruze.cz

Český Krumlov patří k nejnavštěvovanějším městům jižních Čech. Ročně město navštíví více než jeden milion turistů, z nichž je asi polovina ze zahraničí. Romanticky působící městečko leží uprostřed hezké, kopcovité krajiny asi 20 km jižně od Českých Budějovic. Rozkládá se na obou březích řeky Vltavy klikatící se pod vysokou skálou, na které stojí zámek, jehož počátky sahají do 13. století. Vltava vytváří ve městě esovitý meandr, který kromě toho, že je poetický, umožňuje pohled na zámek a na domy a kostely starého města z různých úhlů. Z tohoto důvodu patří Český Krumlov k nejfotogeničtějším městům u nás.

Panoramatu města vévodí tři věže. Největší z nich je válcovitá zámecká věž, která dominuje obrovskému zámeckému komplexu. Nedaleko od ní se nad střechy domů Latránu, čtvrtě rozprostírající se pod zámekem, tyčí čtyřhranná věž kostela sv. Jošta. Naproti ní na kopci se nad domy starého města vypíná věž gotického kostela sv. Víta, kterou z jedné strany „stíní“ vysoká a štíhlá střecha klenoucí se nad hlavní lodí kostela.

Vzhledem k tomu, že v historickém jádru Českého Krumlova nenajdete moderní budovy, můžete tady pozorovat přirozený růst města od 13. až po 19. století. Období bourání starého a budování nového, které tak neblaze zasáhlo mnoho českých měst v 19. století, se Českému Krumlovu vyhnulo. Podobně se mu vyhnuly betonové stavby, budované v centrech měst v období socialismu. Ekonomická stagnace Krumlova v průběhu 19. a 20. století měla, jako vše negativní, také své pozitivní aspekty. Staré budovy sice chátraly, ze světa ale nezmizely. Město se jako Šípková Růženka probudilo ze svého spánku zejména po zapsání na Seznam kulturního a přírodního dědictví UNESCO v roce 1992. Začalo se tady ve velkém restaurovat, ve velkém začali přijíždět také turisté a rozjel se turistický byznys. Podnikatelé, které tento rozmach živí, si současný stav nemohou vynachválit, obyčejným obyvatelům města a staromilcům se zase stýská po prázdných večerních uličkách a době, kdy mohli přejít po mostě sami a v klidu.

Český Krumlov má mnoho nádherných zákoutí

Dějiny zámku

Zámek Český Krumlov je rozsáhlý komplex budov patřící k nejvýznamnějším historickým památkám v zemi a je jedním z největších stavebních komplexů v Evropě.

Zámek vznikl na místě původního hradu, který byl postaven ve 13. století. V průběhu let byl několikrát přestavován a rozšiřován, až z něj vznikl komplex budov s mnoha různými architektonickými prvky, které odrážejí různá historická období.

Poprvé se písemná zmínka o Českém Krumlově objevuje v roce 1253, tedy v roce, kdy začala vláda krále Přemysla Otakara II. V jednom z jeho dokumentů se objevuje jméno Vítka z Krumlova, a to v staroněmeckém formátu jako Witigo de Chrumbenove. Jméno města prý vzniklo z německého výrazu *Krumme Aue*, což